

134
16 (A)(B)

१ माहात्म्यः ॥ Mahan yasa vidhi
२ गायत्रीपुस्तकम् ॥ Gayatry upanishad.

नायहविषाविधेम॥१६॥ नैरुपिपडा॥ घीचक्रमेवितुर्गेपाउआहन्त्यः॥
आतोधमार्तिधारयन्॥१७॥ आधारशक्त्येनमः॥रूपायानंतर
मुर्तयेब्रह्मणेनमः॥एथिव्येनमः॥भूरसिभूमिरस्यदितिरतिविश्व
धायाद्येश्वस्यभुवनस्यधनी॥एथिवीयछएथिवीद्रुहएथिवीमा
हिःसीः॥२०॥एथित्ययाधृतालोकोहवित्येवितुनाधृता॥तंच
धारयमांएविपाविनेचासनंभुस॥ततःसुखासनेकुरानास्तीर्थ॥
गंगायेनमोयमुनायेनमोदासखाभ्यांनमोहेतुलेनमोहारशि
येनमोद्वारद्वेनमोसुनमंडलयनमःमंडपदिव्यसिक्कासनाय
नमोवास्तुपुण्यायनमःकमलासनायनमोहिन्देवताभ्योनमः
इत्यासनं पूज्योपविश्यउदुकेनात्मानंक्ष्योपहानाश्रय॥इंद्रादिभ्यो
नमः॥इंद्रायनमः॥अग्नयेनमः॥यमायनमः॥नेत्रुतायनमः॥
वरुणायनमः॥वायवेनमः॥सामायनमः॥इन्द्राणायनमः॥ब्रह्मणे

नमः॥ हुरये नमः॥ दिजेवता न्यो नमः ततः कूर्ममुद्रिया विभ्राते प
 गृह्य॥ मानस्तोकेत्यभि सं न्य॥ मानस्तोके॥ तनये मान उ आयुषि मा
 नो गोषु मानो उ अश्वेषु शीषः॥ मानो घोषा न्द्र मा मिनी घाधिर्ह वि
 ष्मन्तः सह मित्रा हवा महे॥ २१॥ अग्निरिति नस्म॥ वायुरिति न
 स्म॥ जलमिति नस्म॥ स्थलमिति नस्म॥ व्यामेति नस्म॥ सर्व
 वा इदं नस्म॥ मनयतानि चक्षुःषि नस्मानि॥ अनापो हिष्टेति
 सलिमादाय॥ अनापो हि॥ एतयो भुवस्तान उ उज्जैर्धातन॥ म
 हुरणाय चक्षुः॥ २२॥ यो वः शिवतमो रसस्तस्य भाजयते ह
 नः॥ उडातीरिव मातरः॥ २३॥ तस्मा उ उरुः मामवो अस्य क्षया
 यजि न्वथ॥ अनापो जनयथा न्यनः॥ २४॥ प्रसद्य नस्मनः॥ प्रा
 चेर्ष॥ प्रसद्य नस्मना योनि मपश्य पृथिवी मग्ने॥ स उ स न्य
 मातरि हू अतिमानु नरा स उः॥ २५॥ त्रिपुडू कुर्यात्॥ ॐ

नमः शिवाय भाले ॥ श्रीं राय नमो गले ॥ नमो रुवाय ह हयो ॥
ना नौ कामाग ना शिने रे वराय दुक्षिणे बाहो ॥ नमो नक्षाय कूर्प
रे ॥ शं न वेमणि बंधे न्य ॥ वामे द्वाय नामी के ॥ कूर्प रे पार्वती शा
या ॥ मणि बंधे पिना किने ॥ वृष भर्ध्वज यष्टे तु ॥ श्री स्या या मिदु मो
किते ॥ इति नि पुडुरस्य ॥ ७ रा पो हि षे ति सलिलं गृहि त्वा सर्षपादि
ना भू नि उत्तारयेत् ॥ परिते ह उ न्नो रथो संता ॥ ३ ॥ उ ॥ श्रौ ता वि श्वतः ॥
ये नर क्ष रि हा शुषः ॥ २ ॥ परि मा शे दु न्न रि ता द्वा धे स्या मा सु च रि ते न जा ॥
उदा युषा स्या युषो स्त्वि म मृ ता ॥ ३ ॥ अनु ॥ २ ॥ ७ ॥ ७ ॥ प स प्यं तु ये भु ता ये भु ता नु
मि सां स्थि ताः ॥ य भू ता वि ध क र्ता र स्ते न स्यं तु श्री वा स या ॥ १ ॥ य दु न्न सं स्थि
तं भु तं स्थान मा भि स्य सर्व दु ॥ स्थानं त्य क्त्वा तु त सर्वं य न स्थे स न ग छ
तु ॥ प का मं तु भू ता नि पि श्य चाः सर्व तो हि शं ॥ सर्वं मा म वि रो धे न ब्र ह्म क
मे स मा र जे त् ॥ यो भू ता नां मू ॥ यो भू ता ना म धि प ति र्वा स्मि हे ॥ का ३

आधिष्ठिताः ॥ य उ ईश्वरो महतो महं तेन ह्यमि स्या महम्पु यि गृह्ण
 मित्ता महम्पु ॥ २६ ॥ ॐ ह्रस्व इत्याहुः ॥ स वा अयमात्मा ब्रह्मविज्ञा
 नमयो मनोमया वा उन्नयः प्राणमयश्चक्षुर्मयः श्रोत्रमय उ आका
 नमयो वायुमयेस्तजोमय आपोमयः पृथिमयः क्रोधमयो क्रोधम
 यो हर्षमयो हर्षमयो धर्ममयो धर्ममयः सर्वमयस्तद्येहं मयो होमय इति य
 थाकारीयथाचारीतथा भवति साधुकारी साधुर्भवति पापकारी पा
 पा भवति पुण्यः पुण्येन कर्मणा भवति मापाः पापेनेति ॥ १॥ २ क्षो हा
 विभ्यन्यर्ष षणि रन्नि यो निमयो हुते ॥ इ ए स ध स्य मा स इतू ॥ २९ ॥ रक्षो
 हुणो वः ॥ रक्षो हुणो वो घलंगुनः प्रोक्षामि धै ह्यवान् रक्षो हुणो वो
 घलगुनो वनयामि धै ह्यवान् रक्षो हुणो वो घलगुनो वसूणामि
 धै ह्यवान् रक्षो हुणो वाम्यलगुना ३ उप इ धा मि धै ह्यवी रक्षो हुणो वा
 म्यलगुनो पर्वु हामि धै ह्यवी धै ह्यवमसि ने ह्यवास्था ॥ ३० ॥ रक्षसा

आगः॥ रक्षसा आगो सि निरस्तः रक्ष ३ इदु महः रक्षो भितिष्टामीदु महः
रक्षो व बाध ३ इदु महः रक्षो धमन्तमोनयामि॥ धृतेन द्यावा पृथिवी
प्रोर्णु वा था म्या यो च स्तोक्राने। मग्नि राज्यस्य चेतु स्यात्। स्यात्। स्यात्। स्यात्।
३ इदु न भसं मा र ३ छतम्॥ २०॥ रक्षसा आगः॥ रक्षसा आगो सि
निरस्तः रक्ष ३ इदु महः रक्षो भितिष्टामीदु महः रक्षो व बाध ३ इदु म
हः रक्षो धमन्तमोनयामि॥ धृतेन द्यावा पृथिवी प्रोर्णु वा था म्या यो
च स्तोक्राने। मग्नि राज्यस्य चेतु स्यात्। स्यात्। स्यात्। स्यात्। ३ इदु न भसं मा
र ३ छतम्॥ २१॥ रक्षो हृण्म्वलगहनम्॥ रक्षो हृण्म्वलगहन
म्वेह्नयीमिदु महन्तम्वलगमुक्तिरामिषमेसमानिष्टोयममासो निच
खाने इ महन्तम्वलगमुक्तिरामिषमेसमानोषमसमानो निचखाने
इ महन्तम्वलगमुक्तिरामिषमेसबन्धुश्चमसबन्धुश्च निचखाने इ मह

नम्यल गमु कि रा मि यु मे स जा तो व म स जा तो नि च त्वा नो ह
 त्या डि ना मि ॥ ३ ॥ गंग पुण धि प त ये न मः ॥ रं सर स्य ये न मः ॥ क्षं
 क्षे न पा ला य न मः ॥ न नै र वा य न मः ॥ हुं दु र्गा ये न मः ॥ गुं गु र
 न्यो न मः ॥ श्री भवा नि शं क्क रा भ्या न मः ॥ प्रा णा या मं थि वृ क्ष ता
 रं इ स्म त्सा दे श क लो क्ता पू यो ज न मु दि रय ज प सं क ल्यं कुर्यात् ॥
 श्री मं नू मा हा ग पु ण प ते नः ॥ म म म नो ॥ नि लि पि ता र्थ च तु र्वि ध पु
 र षा र्थ सि द्ध्य र्थ त इ क ल्पो क्ता वि धि ना ज प हो म रां क ल्ये न फ ला
 वा प्य र्थ श्री म नू मा हा र षी र्थ सां गी धां गे का दु र्ग न्या स पू र्व कं पु
 उ ग र इ स्य य था श न्त्या रा दिका ज प हेतुं क रि ष्ये ॥ अ थ भू त भु वि ॥
 पा पा दि ज्ञा नु व ज्ञां कीं पी तां दु हि ण्म दे व तां ॥ च तुर स्थां प च गु णां ग्लो
 कां हू र्क रं भु वं ज लो ग्लो ॥ ११ ॥ उवाचा न नि प ना त भवत

[illegible]

इति निवारं न्यवयेत् ॥ एवं ध्यात्वा यथोक्तं रूपं पात सर्वज्ञ
 ने भवत्युत्तर ॥ अथावा तस्मात्वा न परब्रह्मणः सकाशात् ॥ हेर्क रवार्थ
 भूतायां सर्वमं नमयमात्मानं हं कादिपंचतत्त्वादि समस्त
 प्रपञ्चकारणं तत्प्रकृतिस्वरूपमायायारज्जपादिवर्तते रूपेण वा
 दुर्भूता इति ध्यात्वा ॥ तस्याः मायायाः सकाशात् यथोक्तं माकाशमुत्पन्नं
 आपादायुं वायोरग्निं रजोरापो न्यः पृथिवि सप्त जायते इति ध्यात्वा ॥
 ते न्यः पञ्चमाह ॥ भूते न्यः सकाशात् स्वशरिरं ते ज्योमयं पुण्यं तमं कं पुर
 शास्व शरिरं ते ज्योमयं पुण्यं तमं कं पुर शास्व शरिरं ते ज्योमयं पुण्यं तमं कं पुर
 ज्यमुत्तं नमिति ध्यात्वा ॥ तस्मिंश्चरीरे सर्वात्मकं सर्वज्ञातिरामं
 चितं तमस्तदेवतामयं सच्चिदानंदं सदाशिवस्वरूपं ब्रह्मात्मानं रूपे
 एतनु प्रविष्टं तिष्ठतीति न्यवयेत् ॥ एषा मावना ॥ इति भूतभुवि ॥

अथ प्राणप्रतिष्ठा ॥ प्राणप्रतिष्ठा मन्त्रस्य ब्रह्माव्युतेना ऋषयः तस्य
जुः सामानिष्ठसः सि प्राणशक्तिर्देवता ॥ हं बीजं सः शक्तिः जीवकला न्या
स प्राणप्रतिष्ठा करणे विनियोगः ॥ ॐ आ किं कौं उं अं ॥ कं खं गं धं
उं कौं कीं अं ॥ एथि व्यत्ये जो वायं व्याकाशः तमेह ह्याय नमः ॥ ॐ अं
कौं कौं ॥ ई ई चं छं जं सं यं ॥ कौं कौं आ मू ॥ गंधरसं पस्पदे शूद्रा तमेनेति
रसेत्याहुः ॥ ॐ अं हिं कौं उं ॥ टं टं उं दं लं कौं कीं अं ॥ हरेता पस्थपायुषा
हा तमेनेति रवायेनोषः ॥ ॐ अं कीं कौं ॥ रं रं ॥ तथं दुं धं ॥ कौं कीं अं न्य ॥
ओ न तस्य गद्याणा तमेने कव न्यायुः ॥ ॐ ओं कौं कौं लं लं ॥ पं फं वं भं मं ॥ कौं
कौं अं ॥ मनो हुं कार चित्ता तमेनेने न न याय वोषः ॥ ॐ ओं कौं कौं ॥ ए
रं ॥ यं रं लं वं मूं खं क्षं ॥ कौं कौं ॥ ओं परमशक्त्या तमेने अस्त्राय फः ॥ अं
कौं कौं ओं ओं ॥ मम प्राणमम जीव इह स्थितः ॥ मम सर्वेन्द्रियाणि बाह्य
नः प्राण इह आयातु चिरं तिष्ठतु स्यस्तये स्वाहा ॥ कौं कौं अं ॥ सो हुं शि

नोस्म्वं॥ प्राणाहाउ अपानहाः॥ प्राणाहाउ अपानहा व्यानहा च त्रैहा
 हरिचोहाः॥ आन्यास्तेऽअस्मत्प न्मुने लुहे तयह पावकोऽअस्मन्म
 ऽशिवोभव॥ ३२॥ स आत्मानमुपासीत॥ मनोमयं प्राणाहरिं न
 रूपमाकाशात्मानं कामरूपिणं मनोजवं ऽसत्यसंकल्पं ऽसत्यधृतिं
 सर्वगंधं ऽसर्वरसं ऽसर्वं ऽअनुदिशु प्रभृतं ऽसर्वमिदं म न्या
 समवाकू मनादुरयथा श्रीहि वीयवो वाश्यामाको वाशा माकते दु
 लोयेव मयमतस्म न्मुनेषोहिर एम योयथा ज्योतिरधूममेये ज्यायांदि
 वो ज्यायानाकाशा ज्यायानस्ये पृथिव्ये ज्यासां सर्वेभ्यो भूतेभ्यः स प्राण
 स्यात्तेषां ऽआत्मेतमित ऽआत्मनं प्रेयाजि सं न विद्यामीतयस्य स्याद्दृ
 न विविचि क्रिया स्तीति हास्मा हुशोऽडित्य ऽएवमेतदिति॥ १॥ शरीरस्यात्मा
 ऋषि प्रवृत्तिष्ठः सत्यो ह्यता॥ धर्मार्थकाममोक्षसाधने विनियोगः ततः
 शरीरसंस्कारार्थं प्रणावंशोऽश्वारंजयेत्॥ ७॥ १५॥ इति प्राणप्रतिष्ठा॥

अथातर्मातृका न्यासः॥ मातृकामंत्रस्य ब्रह्माक्षरं ऋषिः गायत्री छंदः सरस्वती
देवता॥ हं हं बीजं॥ स्वरसंग्रहः शक्तिः॥ अंतर्मातृका न्यासे विनियोगः॥ हं
क्षं ललाटे॥ अं उमा॥ इं इं उं उं रुं लुं॥ ऐ ऐ॥ ओ ओ॥ अं अं॥ तालुमूले॥ कं
खं गंधं उं चं छं जं सं यं टं ठं हं हृदये॥ उं टं एं तं थं दं धं नं पं फं ना नौ॥ वं भं मे यं रं
लं लिगे॥ वं नं खं सं आधारे॥ इत्यंतर्मातृका न्यासः॥ अथ बहिर्मातृका न्या
सः॥ अं शिखायां॥ ओं ललाटे॥ इं इं नेत्रयोः॥ उं उं कर्णयोः॥ ऋ ऋ नाशिक
योः॥ लु लु कपोलयोः॥ ऐ ऐ हं त पङ्क्तयोः॥ ओ ओ हं हृदये॥ अं अं हृदये॥ अ
हं ग्रीवायुः॥ कं खं गंधं उं हृदि एतदुत्से॥ चं छं जं सं यं वामहृत्से॥ टं ठं उं टं एं दक्षिण
पादे॥ तं थं दं धं नं वामपादे॥ पं हं हृदि एतदुत्से॥ फं चामकुक्षौ॥ वं एहि चंद्रौ॥ नं ना नौ
महद्वये॥ यं त्यगात्मने॥ रं आसगात्मने॥ लं मासात्मने॥ वं मेहात्मने॥ शं अ
स्तीत्मने॥ षं मज्जात्मने॥ सं शुक्रात्मने॥ हं आत्मशक्त्यात्मने॥ लं सर्वात्म
ने॥ हं परमशक्त्यात्मने॥ इति बहिर्मातृका न्यासः॥ अथाद्यो नक्षत्रिन्यासः॥
छंदः पुरषोऽशरीरे न्यसेत्॥ तिर्यग्बिलम् मसत्रुर्ध्वं बुधश्चंद्रः पुरः पुरस्य च पुरः

षोडशतान् ॥ ॐ गतमभरद्वाजाभ्यां नमः ॥ पश्योः विभ्यामिन्नजमदुग्निभ्यां
 नमः ॥ भ्रूतान्नयोः ॥ ॐ वाशिष्ठकश्यपाभ्यां नमो नासापूरयोः ॐ अन्न
 ये नमो वायि ॥ इति नमः पित्र्यासः प्रथमः ॥ इति न्यासप्रतिपादकाभक्तिद्व
 व्यासपि ॥ तदुक्त्वा को न च न्यर्वाग्विलम्बमस्य उर्ध्वबुध इति ॥ इमामेव
 गोतमभरद्वाजा ॥ इमेभ्रूतीप्रतिपादकानुपटनीया ॥ अथ गायत्र्यादि
 छंदः पुराणन्यासः ॥ शिवो धूनातिरिक्तगेषु पर्यतो द्वितीयः ॥ किञ्चंदुः प्राति
 पादकब्राह्मणद्वितीयस्य ॥ ॥ गायत्र्ये नमो अग्नये नमः ॥ शिरशि ॥
 उष्मिहे नमः ॥ सवित्रे नमो ग्रीवायां ॥ बृहत्ये नमो बृहस्पतये नमो नू
 के ॥ बृहदथं तराभ्यां नमो द्यावापृथिवीभ्यां नमः पश्योः ॥ निष्ट
 ने नमः ॥ इन्द्राय नमो मध्ये ॥ जगत्त्रये नमः ॥ आदित्याय नमः ॥ आर्त्यैः
 आतिष्ठंसे नमः ॥ प्रजापतये नमो मेहे ॥ यसाय यज्ञवेभ्यो नमः ॥
 पायौ ॥ अनुष्टुप्ते नमो विश्वेभ्यो देवेभ्यो नमः ॥ उच्यते ॥ पंत्ये नमो मरु

ॐ नमो जानुनोः॥ श्रीवं ऐदिपहाये नमो विष्मवे नमः पादयोः॥ वी
छंदसे नमो वायवे नमः प्राणेषु॥ ननु नाक्षराये नमो जाह्नवे नमः
उनातिरिक्ता गेषुः॥ एवमेवांगानि योजयित्वा वेदमयो भवति शा
पानुग्रहसमर्थो ब्राह्मणः॥ तज्जम्बवद्भूते स्वर्गलोकं परं साधनं धर्मार्थं
काममोक्षस्य न्य॥ दारिद्र्यदुःखः शोकमयं न भवति॥ इति छंदः पुर
षन्यासाद्वितीयः॥ अथ नमो षिदेवताभ्यं हाठं॥ सि विदित्वा नमस्त
थायजुर्मयोः साममयोथर्वणमयो ब्रह्ममयोस्तजो मयो मृतमयो भूत
मयो ब्रह्मेवाप्यति॥ विष्णुरिदं कायाय नमस्तन्य॥ पूर्वोक्तपाटविधिप्रयो
गः॥ ॐ कारनमस्कांतां प्रयोजयेत्॥ ॐ॥ इष्टं सादिपुमं नमो सुखं ब्र
ह्मं तेषु दत्ता प्रदा वसहितेषु याः क्रियाः॥ तन्न विवरं नानुक्रमिः
गायत्र्यादीनि सर्वाणि हाठं॥ सित्वादीनि यजुं विमजापतिदेवता

प्रसादो नृन्नुवस्यरिति॥ अग्रे जातोपंच॥ अग्रे जातान्॥ अ
ग्रे जातान्प्रणुदानः सपत्नान्प्रत्यजातान्नुदजातवेहः॥ अधि
नो ब्रूहि सुमनाऽअहे उस्तवस्यामं शर्मस्वि वत्तथ उड्डे॥ ॥ सहसा
जातान्॥ सहसा जातान्प्रणुदानः सपत्नान्प्रत्यजाता जातवेहो नु
दस्य॥ आधिनो ब्रूहि सुमनस्यमानो वयं स्याम प्रणुदानः सपत्ना
न्॥ ॥ षोडशी स्तोमः॥ षोडशी स्तोमऽॐ उओ इविण भवतु भवत्या
रिऽ शो स्तोमो वन्यदिधिणम॥ अग्रः पुरीषमस्य वसोनामतात्या वि
भ्येऽ अग्निगृण नु देवाः॥ स्तोमपृष्टधृतं वती हसी इ प्रजा वंदस्मि
इ विणायजस्य॥ ॥ एनश्छंदः एनश्छन्दो वरिवश्छंदः शूश्छंदः
परिश्छंदः उरश्छन्दो मनश्छन्दो व्ययश्छंदः सिन्धुश्छंदः
समुद्रश्छंदः सरिरश्छंदः ककुपुं नु स्त्रि ककुपुं नुः काव्यश्छन्दोऽजकु

पछन्दोऽक्षरपङ्क्तिः ॥ छन्दः पदपङ्क्तिः ॥ छन्दोविशारपङ्क्तिः ॥ छन्दः सुतोभन्त
 जछन्दुऽञ्जाद्युन्दः ॥ ॥ ॥ अद्युन्दः प्रद्युन्दः ॥ संवच्छन्दोचि
 यछन्दोचुहछन्दोरथन्तरं छन्दोनिर्कायछन्दोविनय ॥ छन्दोगिर
 छन्दोभजजछन्दः स ७ सुपुहोनुपुहन्दुऽग्वछन्दोचरिवछ
 न्दोद्ययछन्दोद्ययस्त्रिछन्दोविषयऽछन्दोचिशालुछन्दुऽछदि
 छन्दोहोहोहोछन्दुस्तन्द्रछन्दोऽञ्जङ्गाङ्गुन्दः ॥ ॥ चतुःस्तकिरि
 त्यासनं ॥ चतुःस्तकिर्गोभिः ॥ चतुःस्तकिर्गोभिः ॥ तस्य सप्रथासनोचि
 भासुः सप्रथाः सनः सधायुः सप्रथाः ॥ अपहोऽञ्जपुहोऽन्यव्रतस्य सभ्यम् ॥
 ॥ चत्वारिभृगोवाहनं ॥ सन्निः चत्वारिभृङ्गा ॥ चत्वारिभृङ्गात्रयोऽञ्जस्यपा
 दोद्वेष्टोर्षसप्तहस्तास्तञ्जस्या ॥ त्रिधावदोष्टमो नोरविति महोदेवोमसोऽञ्जावी
 वन् ॥ ॥ सन्निजो जातवेद इति पुरश्चरं ॥ जातवेद इति कुर्यात्पञ्चर्षिः त्रिष्टु
 पुच्छन्दः जातवेदोऽग्निर्वेत्ता ॥ पुरश्चरं विनियोगः ॥ जातवेदसे हुनना मरसोमम
 राति यतो निजहाति वेदः ॥ सनः पर्व इति दुर्गाणां विश्वानावेव सिंधुं दुरिता युग्मिः ॥

अक्षरं ब्रह्म सदनं वेदानां शिरोऽर्चनं ॥ जातवेदासं हसं माता ब्रह्म भूः स्वर्गः स्वर्गो मनु
 इति श्री रो जपित्या ॥ ॥ पुराणं च रसं ॥ अथ मनो जूतिषु उंग न्यासस्तृतीयः ॥ मनो
 जूतिवृहस्पतिः ऋषिः वृहती छंदः वृहस्पतिदेवः ताहृदयं न्यासे विनियोगः ॥ ॥
 मनोजूती जूर्णता मा ज्यस्य वृहस्पतिर्धर्ममिमन्तनोत्तरिष्ठं सटः समीमन्तं
 धातु ॥ विभवे देवास्त इह मा हयं न्तामोऽप्रतिष्ठा ॥ ॐ हृदयाय नमः ॥ अबोध्याग्नि
 रित्यस्य बुधगविष्टा ऋषिर्निष्ठ छंदः अग्निर्देवता शिरो न्यासे विनियोगः ॥ ॐ
 बोध्याग्निः समिधा जनानां प्रोति धेनुमिवायति मुखसंम ॥ अद्वा इव प्रवया मु
 जिह्वानाः प्रभानवसिस्वतेनाकमस्य ॥ ॐ रुद्रशिखरे स्वाहा ॥ मूर्धनमित्य
 स्य भरद्वाज ऋषिः निष्ठ छंदः उरग्रे देवता रुद्रशिखा न्यासे विनियोगः ॥ मूर्
 धनं दिवोऽउरतिमृथे व्याधेभ्या नरमृतं आजातमग्निम् ॥ कविठः सभा
 जमतिथि जनानां सन्नापानं जनयन्ते देवा ॥ ॐ रुद्रशिखायै वोष
 ॥ ॥ मर्माणि त्यस्य अप्रतिरथु ऋषिः निष्ठ छंदः मर्माणि देवता रुद्रकव
 चं न्यासे जपे विनियोगः ॥ ॥ मर्माणि ते वर्माणां छादयामि सेमस्तु राजा मते

तेनानुवस्ताम् ॥ उरोर्ध्वरीयोर्ध्वरुणस्तेष्मणोतुजयन्तत्यातुदेवामहन्तु ॥ ॥
ॐ विभ्वतश्च ह्युरिति विभ्वकर्मा नौ वने ऋषिः त्रिष्टुष्टं हः विभ्वकर्मा देवता
रुद्रनेत्रं न्यासे विनियोगाः ॥ विभ्वतश्च ह्युरतर्ध्वतो मुरवो विभ्वतो वा
हृतत विभ्वतस्यात् ॥ सम्वाहृत्पाश्च भूमतिसम्भृतनेत्राया भूमी जनयन् देव
एकः ॥ ॐ रुद्रनेत्रं न्यासमवोषट् ॥ मानस्तोत्र इति कुस्त ऋषिः जगती छंदः
एकस्तुद्रो देवता रुद्र आस्त्रा न्यासे विनियोगाः ॥ मानस्तोत्रे तनये मान उवाच ॥ यु
धि मानो गोपुमानो उवाच श्वेपुरीरिषः ॥ मानो धीवान् रुद्र नामि नो बध्नाहं विभ्र
न्तरहमित्याहुवामहे ॥ रुद्र आस्त्राय फट् ॥ इति मनोऽनूतिरित्यादि षडंगन्या
सस्तृतीयः ॥ ॐ अथ षडंगस्तुद्राणां न्यासश्चतुर्थः ॥ अथातः षडंगस्तुद्राणां न्यास
पूर्वकं जपहोमदेवता चर्चिता विधिव्याख्यास्यामः ॥ गणेश उवाच ॥ त्रिषु च स्यात् शिव
संकल्प ऋषिः त्रिष्टुष्टं हः मनो देवता रुद्र ह्ययं न्यासे विनियोगः ॥ षडंग उवाच
तः ॥ षडंग उवाच ॥ हरमुदेति देवं नन्दु सुखस्य तथैवौति ॥ हर उवाच ॥ मया पोतिषा ओ
तिरेकं कंचने मनः शिवसंकल्पमस्मा ॥ सुषारथिरभ्यानिव ॥ सुषारथिरभ्या
निव यः अनुष्ठाने नीयते नो शुभिर्वाजिन उवाच ॥ हत्प्रतिष्ठं हजिर अविष्ट

न्तन्मेमनः शिवसंभुत्पमस्तु ॥ ॐ रुद्रहृदयं न्यासे विनियोगः ॥ सहस्र
 त्रींशुपेति शोऽशत्रुपतारायणनमः पिः पंचरुगानुष्टु पूरुगोऽग्निनिष्ठपुष्टपोदे
 वता ॥ रुद्रशिरो न्यासे विनियोगः ॥ ॐ नमो भुवः स्वः सहस्रशीर्षी पुष्टपोदे ॥ सह
 स्रष्टुः सहस्रपातु ॥ स भूमिः सर्वतस्तु सात्यतिष्ठु शंभुः लम् ॥ ॥ यज्ञेन य
 ज्म ॥ यज्ञेन यज्ञमयं जन्ते देवास्तानि धर्माणि प्रथमान्यासेन ॥ ते ह नाकं महि
 मानः स च न यन्तु पूर्वसाध्याः सति देवाः ॥ रुद्रशिरो रवाह ॥ ॐ नमो भुवः स्वः ॐ
 नमः स भूतेति षट्सु स्यान्तर नारायणस्ति स्तस्ति स्यात्तुष्टु नो देनुष्टु भाव स्यान्निष्ठु
 स्तो देवता रुद्रशिरो न्यासे विनियोगः ॥ ॐ नमो भुवः स्वः ॥ अन्त्य संभूतः ॥
 पृथिव्ये रसा अविभ्य कर्मणः समवर्तते ॥ तस्य लघुचिदधद्रूपमेति तन्मय
 स्य देवत्वमाजानमयु ॥ ॥ श्रीभ्यः ॥ श्रीभ्यः तेलक्ष्मीभ्यः पृथुर्वहो रानोपाभ्यं
 नक्षत्राणि रूपतभिधनो ह्यतिम ॥ इष्टु निपाणामुमरुडपाण सर्वलो कमाऽइषा
 णः ॥ रुद्रशिषाये वोषष्टु ॥ अमः शिशनेति सप्तदश अस्या प्रतिरथं नमः पिः द्वादशाद्यानिष्ठु पूष्टुः
 इष्टु देवताऽवस्तरा प्रेतानुष्टु पूष्टुः शसो यतो निष्ठु पूमास्तो यन्त्र बाणपं श्री बाणो मर्माणि देवतास्तु
 वचं न्यासे विनियोगः ॥ अत्र रुद्रशिरो न्यासे ॥ आत्रु शिशानो वृषभो नमी मोधना धनः हरे नृणाम्यर्थ

लीनामा। सङ्कुन्दनो निमिषः एकविरः शतदेः सेनाऽज्जय ह्यसकमिच्छुः॥ मर्मो गिते॥
मर्मो गिते धर्मो गिते ह्यामिसो मरुत्ताराजा मृतेनानुवत्ताम॥ उगर्वशो यो वरुत्त
वृत्तं तु ययन्त तानुदेवा मरुत्तु॥ ॥ तद्वचनः न्यासे विनियोगः॥ विष्णोऽतीति विष्णो
दुग्धं दुग्धं तममिति न्यासं प्रसक्तं एव गायत्री तं प्रत्ययाऽवसारक शपे। जगती विश्वेदे
वायं वेनो वेनात्विष्टु सोमं भिनं कुंसा गिरसा त्रिष्टु चोङ्गो गस्त्यस्त्रिष्टु पृषद्वचक
कक्षसु कक्षो तरणिः प्रसक्तं एवोदाय न्योत सूर्यस्य ह्ययोः॥ कस्त्यस्त्रिष्टु षडिति द्व
या जं मरुत्ताराद्यो संता दृष्ट्यपरा वृहती आयेतो नो मेधा वृहत्यद्यो ह्योः देवता॥
कुस्त्यस्त्रिष्टु निनेहिर एयस्तु पञ्चपिः त्रिष्टु पृषदः सर्वे वां सूर्यो देवता॥ रुद्रनेत्र
न्यासे विनियोगः॥ विष्णोऽतीति न्यासं॥ विष्णोऽतीति न्यासं॥ विष्णोऽतीति न्यासं॥
वविकृतम्॥ धातज्जलोद्योऽङ्गान्तिरक्षति स्मना प्रजाः पुणेषु पुरुषा धीविराजति॥
॥ आह्वयेन॥ उगर्वनेन रजसा चर्तमानो निवेदयन्मृतमर्त्यं च॥ हिरण्यये
न सवितारयेनो देवो धाति बुवनानि पृथुयन्॥ रुद्रनेत्र यो वौ षट्॥ नमस्तेति षो
उगर्वस्य रुद्रतद्रियस्य परमाष्टिः नमस्ते गायत्री याति तिस्रोऽनुष्टुभोऽथ यो
न्यासः पञ्चयो मता लुनीक शिवाय तो ससाङ्कु नो मम नो दे जगयो सद्यो सामे क

रुद्रो देवता ॥ रुद्र आर्यो न्यासे विनियोगः ॥ ॐ शुभं वः स्वः नमस्ते ॥ नमस्ते रुद्र
 मन्यव उत तोत उ इषवे नमः ॥ बाह्व्या भुतं ते नमः ॥ मानस्तोके । त नये मान उ आयुषि
 मानो गोषु मानो अश्वेषुरीरिषः ॥ मानो दीरा नूद भामि नो धीर्ह विप्र नः । स दुमि
 त्याहु चामहो । षो उ श्रेष्ठे जपित्वा उ आयाय ५२ ॥ इति ष उ गं रुद्रा एव न्यास श्रवतुर्थः ॥
 नमस्ते रुद्रा ध्याय स्य परमेष्ठे । स पि मानो मानस्तोके इमा रुद्रा येति न या उ गं रुद्रा
 नमस्ते गायत्री पातेति स्था नुष्ट नो ध्यवो न्यासि स्तः ५३ यो न मे । रुद्र नील श्री
 चासामानुष्ट नो मानो दि उ र्गती एको रुद्रो देवता ॥ ॐ नमो हि रुद्राय बाहुवे
 इसा हीनां नि श्रय जु षि सया । ष्ट द्वां द द्वि त स्य यो वि षं शतिरिष्ट काजा
 ता सं सा एव मुक्त नयतो नमस्का वा उ न्ये न तर तो नमस्का रा श्रयति स्था
 श्रित यो रुद्रा सेषा देवता किरिके न्यः पंच व्या हती नां देव हृदय गता ग्नि वा
 न्यर्क्ष रूपा आग्नि रुक्ताः पंच द्रुतु वि षं शति रुद्रा द्रा पे दृती मा ज गतिया ते नु
 ष्य रि नो मी दृष्टु मे ति त्रिष्टु नो वि कि रि द्र स्रु रा गि न्या नुष्ट नो रुद्रा नामे क रु
 द्रो देवता नमो स्ति न या एा प्र स व नो एा य जुषां न य ए का रुद्रा रुद्र श्रवे व सा

अंशतचतुष्टयं सहादिभूतयः शतशीर्षो महासूरो देवता सदा ध्यायज
पेविनियोगः ॥ वयं सौमतिबधुर्गायत्री सोम एष ते सदा वसदिति प्रजा
पतिरुद्र एकपत्न्या एता ककुपूनेष जमसि न्येव कदेऽया च नुष्टु नो दूवस्य
चरिष्टाष्टा द्वितीयाया प्रजापतिरेतत आस्तारः पंङ्गी न्यायुषन्या रायण
उस्मिं हं ये जमान शिखं शिवो नामेति निवर्तयामीति निवर्तयामीति
तदयं श्रीशिवो देवता सदा स्मरि रजोपे विनियोगः ॥ उग्रभ्याति नयापुं
हृद्यं इति र्थं देवता उस्मिं ककुपूनेष जमसि न्येव कदेऽया च नुष्टु नो दूवस्य
अपेति सदा विंशतिके उक्तानां प्रजापतिर्यजुर्देवता चमकृशां सार्थ
जः ॥ अथ व्याहृतिन्यासः ॥ ॐ हृदये ॥ अक्षिरासि ॥ भुवः शिखायां
स्यः कवचे ननयोः ॥ भूभुवः स्यः ॥ वरुणाय प्रणमः ॥ इति व्याहृतिन्यासः पंच
मः ॥ अथ रुद्राद्याहृति ॥ पुनर्द्वितीयोपुंक्षि कान्यासः षष्ठमः ॥ ॐ नमो
वः क्रिरिके न्यः उदरे ॥ हनाना ॥ हृदये न्याहृदये ॥ नमो विंशिन्येके
न्यामुखे ॥ नमो विंशिन्येके न्याललाटे ॥ याते रुद्रेति शिखायां ॥ ॐ

स्मिन्महति। निरसि। असंख्याताललोटे। हृदयस्य इति मन्त्रवर्मध्या।
 नमः उज्जानिर्हतेति मूर्ध्नि इति प्राक्कि का न्यासः षष्ठः ॥ क० न्यं वक्रं
 हने नयोः ॥ नमस्तुत्यायेति कृणो योः ॥ मानस्तोकेति ना। सिकायां ॥
 उज्जतसमुखो। नीकग्रीवा इत्यं कंटे ॥ नमस्तु आधुधायोति वक्राः ॥
 मतिर्था नोति हस्तयोः नमो वः किरिके न्य इति हृदये ॥ नमो गणे न्य इति
 एष्टे ॥ विकिरिद्रवित्कदरे। द्राये अधरारपते ती कुक्षे ॥ हिरण्यगर्जेति
 ना नो ॥ मिदुष्टमेति कृटयं ॥ श्मवो मूलेति गुह्ये ॥ श्मार्कं द्रायेति गुह्ये ॥
 मानोमं हंत मिह्वर्वाः ॥ एषतेति जान्वाः ॥ विष्टेष्टेष्टिति जंघयोः अथ
 धामिति पादयोः ॥ नमस्तु जमसिगुलप्रयोः ॥ अस्थवो न्यदिति क्व
 न्य ॥ नमो बिलिप्तनद्रूपकवन्य ॥ नमो सुनीलगीवायेति तृतीयेने
 न ॥ विज्यं धमुरिति धुनुश ॥ येन बाहुना इति बाहुनाः ॥ प्रभुं च इत्यस्त्वं ॥
 य एतां वतेति दिग्बन्धः ॥ विश्वतश्चक्षुरिति सर्वना ॥ एषते मूढा ॥ इति कृति

कान्यासः सत्यमः अथ इशाक्षरं न्यासो अष्टमः ॐ नमो भगवते रुद्रा
येति शरिरे न्यसेत् ॥ ॐ नमो मूढि ॥ नं नमो नासिके ॥ मो नमो लला
टे ॥ मं नमो मुखे गे नमः कंटे ॥ वं नमो हृदये ॥ ते नमो हृदि उगुरु स्तेः
रु नमो घातहृस्ते ॥ श नमो नाभौ ॥ यं नमः पादयोः ॥ इति इशाक्षरं न्या
सो अष्टमः ॥ अथ शंभुर्नामानी न्यासो नवमः ॥ फाळाग्निरुद्रा
यज्जानुनोः कुमाराय नमः उदरे ॥ जीमाय नमः शिरसि ॥ शिवाय
शिखायां ॥ ॐ रुद्रा शिवाय नमः सर्वत्र ॥ श्रीरसि विन्यसेदुल्लङ्का
टचंद्रसेखरा ॥ नेत्रयोः त्रिलोचने देवं श्रीं नेत्रयोर्भ्रुवोर्न्यसेत् ॥ ध्रा
ष्टुतुं करं देवं भ्रुवे पशुपतिं तथा ॥ नीलग्रीवं कटहरो हृदये व्यपकृ
न्पसेत् ॥ क्रूरगंगाधरं देवं शीवं नाभ्यां बुधिन्यसेत् ॥ वामे दुवंततो गु
ह्ये जघने वं तु न्यवक्रं ॥ सर्वसंविन्यसेत् सा हो शिवं सर्वत्र विन्यसेत् ॥

एतानि चतुर्दश नामानि चतुर्दशानां गगनियोजयेत् ॥ योजितो ह्यंगमं
 गे पुरस्त्रुल्या न वेनुरः ॥ इति श्रौतानां मान्यासौ नवमः ॥ अथ पुं
 न्यचक्रन्यासोदशमः ॥ १ ॥ कलाटे च शिवं कंटे रुद्रं जान्यासुः
 करः ॥ पादयो वेरं नतं च स चो वे पादयो न्यसेत् ॥ ॐ कूं हूं कूं हूं हूं ॥
 रूपायुः सामा धर्वा रिसः पृथिव्यसे जे वा वय्या का शम हं हं मि का
 महादेवो देवता ॥ उक्ता छंदः पंच चक्रन्यासे विनियोगः ॥ ॐ स
 चो जाते तिस्र्यो जात नृपिः जगती छंदः ब्रह्मा देवता ॥ पादयो न्यासे
 विनियोगः ॥ ॐ कूं ॥ रचो जातं प्रपद्या मिस चो जाताय वेन मो नमः ॥
 नवे नवे ताति नवे न जस्य मां नवो द्वाय नमः ॥ रचो जाता
 य नम पादयो ॥ वामे देवायेति वामे देव रषिः ॥ विवार छंदः विष्णु देवता
 पुरन्यासे विनियोगः ॐ कूं ॥ वामे देवाय नमो अयं हाय नमः ॥ असा
 य नमो राशाय नमः ॥ काकाय नमः ॥ कुरु विकरणाय नमो बलं विकर

एकयनमोबलायनमोबलप्रमथनायनमः सर्वभूतहमनायनमोमनोन्ननायनमः॥
वामदेवायनमर्चोः॥ अधोरेयधोरन्मपिः त्रिपुच्छंदः सद्देवता॥ हृदयन्यासे
विनियोगः॥ ॐ हं॥ आधोरेन्योथधोरेन्यो॥ धोरधोरतरेन्यः॥ सर्वेन्यः स
र्वधर्चन्यानमोबलरुद्ररूपेन्यः॥ आधोदायनमोहृदये॥ ॐ तत्सुखायेति
तत्सुखन्मपिः गायत्री छंदः सूर्योदेवता॥ मुरवेन्यासेविनियोगः॥ ॐ॥ कुंत
सुखायविष्णुमहोदेवायधीमहि॥ तन्नो रुद्रः प्रचोदयात्॥ ॐ तत्सुखायन
मोमुरवे॥ ईशनेति ईशानरुद्रिहृतिछंदः सदाशिवोदेवता मूर्ध्निन्यासेवि
नियोगः॥ ॐ कुः॥ ईशानः सर्वविद्यानांमिश्ररः सर्वभूतानां ब्रह्माधिप
तिब्रह्मणाधिपतिब्रह्माशिवोमेअस्मि सदाशिवो॥ ॐ ईशानायनमोम
द्रि॥ इति पंचवक्त्रन्यासे दशमः॥ अथ मुरवककान्यासे एक इशः॥ प्रकेया
मकबिंदुं कुस्थवं लंगाक्षीरप्रेन प्रमे भस्माभ्यगमनं गेहृदमनज्वालाव
लीचनं॥ ब्रह्मं द्रादिमरुजैरौक्तियैरेभ्यश्चितयोगनिर्वहं सकृकककं क
रुहितं सुखाय मुरवे पश्चिमं॥ १॥ सद्योजाताय पार्वति शक्ति सहिताय पश्चि

मयक्रायभूतत्यायहसबाहनायब्रह्मरूपायहानमः॥ इषुमुद्राप्रदर्शित॥
 ब्रह्मजं शानं मन्त्रं ज्ञानं प्रथमं मयूरं स्ताहि सीमतः सुरचो वन उवाच ॥ स बु
 ध्मा उ उ प उ अरय विष्टः सतश्च योनि मसतश्च धिवः ॥ १ ॥ नृद्धि सिद्धि धर्तिल
 ह्मोर्मधाकातिः स्वधा प्रभा ॥ रजो जाता कृका एता अष्टोच परि कीर्तिताः ॥ क
 निष्टिका गुष्टान्या नमः ॥ गोरं कुं कु म पिजरं सु रिल कुं व्या पां उ गं उ रकुं नृ
 विष्टे पकटा श्वी शृणु लसं सित कर्णं सक्तं ॥ स्निग्धं विंश प्रकाधरं प्रहसितं ली
 ला ककुं वृत्तं वं हे पूर्णं शशांक मं उ कनि भं वक्रं हं रत्तरं ॥ वामे देवा यो नर मुखय
 गोरी शक्ति स हिताय जा पस्त त्या य गुरु उ वाहनाय विष्णु रूपाय ही नमः ॥ पञ्च मुद्रां
 हेरी यत् ॥ तद्दिष्टोः ॥ परम मयुः सदा पश्यन्ति स्वरयः ॥ हीवी वचश्चुवा ततमू ॥ २ ॥
 रजोरक्षारतिः पाल्या कामा संजीवनी प्रिया ॥ वृद्धिः छाया न्यधानी च न्ना
 मनी मोहिनी ज्यलाः वामे देव रयत ह्मा स्त्रयो ह्मा कृकान्यसेतः ॥ आनामिका
 गुष्टान्या नमः ॥ क्राका न्न न्न मरां जे न कृति नि न्न व्या वृत्त पि गे ह्मा रं वं उ देव
 तिमिश्रितं ॥ सुदशन प्रो द्वि ने उ ह्मा कुरं ॥ सपे पो थ कृपाल भुक्ति सकलं व्या कृति
 सछे पं वं देह शि गमी भ्वरस्य कृटिल न्न नं गनोद्रं मुपं ॥ आधो नाय ह्मा शि ग

वक्राय कर्म जाह नाय कालिंदी शक्ति सहिताय ते जस्त त्या परद्रुपाय हं नमः॥
धातः रद्र निश्रुमुद्रं दुर्दयेत् ॥ या ते रद्र शिवा तनूरधोरापापकाशिनी ॥
तया नस्तन्यां तमयागिरि शतानि चाकशिहि ॥ १ ॥ तमामोहाक्षयावध्या
निद्राव्याधि नयाजरा ॥ ३ ॥ राधोरस्य कलाहौ न राधोरस रंशोरमरेत् ॥
मध्यमागुष्टान्यां नमः ॥ संवर्तामृतडितस्तप्तक नकस्य दुर्कते जोरगंग
नीरंध्यानिमिभितां सुदुर्गं न प्रोद्गासितां न्याधणां ॥ भावे ह्युत्तिलालपिम
क जराहार प्रबद्धो रंगयेदुसिद्धसुरासुरेन्द्र नमीतं पूर्ववत् शूलिनः ॥ तस्मिन्
यकार्ये शक्तिसहिताय अभ्यवाहनायुमरत राय पूर्ववत् क्रोयईश्वररूपा
यहे नमः ॥ व्यापकमुद्रं प्रदुर्दयेत् ॥ ४ ॥ रः श्रुचोषत् ॥ ४ ॥ सुहृत्तुचिष
दत्तुरत्तरिष्टरद्रोताचेदि पडातिथिदुनोऽसत् ॥ नृषद्वरस हतस ह्योभस
हृजागोज ॥ ३ ॥ उगद्रिज ॥ ३ ॥ नृतेम्युहत् ॥ १ ॥ प्रतिष्ठापनवृत्तिभ्यविद्याशान्ति
सथे वन्य ॥ कालसुरषयेतास्तद्रुपास्तस्य चित्तयत् ॥ १ ॥ तज्जं न्यगुष्टान्यां
नमः ॥ व्यक्ता व्यक्तगुणोतरं न्यवरं दुषट्तिं न तस्याधिष्ठितस्मादुतरतत्त्वमक्षर

मिति ध्ये सदा सूरिभिः ॥ वेदेतामस सर्वार्जिते तमनरासुदेमाति सुहृमं परं
 शातं पंचममीश्वरस्य वदुनं स्वव्यापिते जोमयं ॥ इनानाय विभ्वधारि
 ल्ये नृत्ति सहिताय च नृभजा नृनाय उाकाशतल्ययुर्ध्वं च कायसदा
 निवरूपाय हो नमः ॥ इना ~~कृष्ण~~ वा नृमू ॥ ईशा वास्य मिदुःखं सर्वं व्य
 किञ्च जगत्स्या अगत ॥ तेन त्यक्तेन भुज्जी धामा गृधः कस्यैरिचिदनुम ॥ १ ॥
 लिंगमुद्रांशो यत ॥ शाशिनी त्वंगे देष्टव्यमरिच्यो ज्वालिनी तथा ॥ ईशान
 स्य कलाः पंच ईशरूपधराः स्मरेत् ॥ हस्तिणा गुह्यमुद्दे वामा गुह्येन वदितं ॥
 लिंगमुद्राये नमः ॥ कनिष्ठांगुष्ठयोगेन सद्यो जातकूलान्यसेत् ॥ सद्यो
 जातं प्रपद्यामि दुःखिण्यो ॥ सद्यो जातां यस्तुदये नमः पादयोः ॥ भवधृत
 ये नमो भवे लक्ष्म्ये नमो गुल्फयोः ॥ जनानि भवे मे धाये नमो भजस्यमा
 कांताये नमो जानुनोः ॥ भजस्य धाये नमो उद्गवाय नमो जधयोः ॥ उ
 गुष्ठानामिकायोगाहामेव कूलान्यसेत् ॥ वामदेवाय नमो रजसे नमो
 ज्येष्ठाय नमः ॥ अष्टाय नमो रक्षाय नमः ॥ रुद्राय नमो रतये नमो गुह्या ॥

कालाय नमः पाल्याये नमो वषागयोः॥ कला कामाये नमो गुदे॥ वि
करणाय सती च न्ये नमो वस्ती॥ बलक्रियाये नमः कट्यां॥ विकृता
य नमो वृद्धाये नमो बलायु नमो घ्राथये नमः कुक्ष्योः॥ बलप्रतथना
य नमो ध्या न्ये नमो नाभ्या॥ सर्वभूदभङ्गाय नमो न्नामिण्ये नमः ३
देर॥ तम नमो हि न्ये नम उन्मनाय नमो जालाये नमस्तनभ्याः॥ अंगु
ष्ठमध्यमायोगा ह्योरस्य कलान्यसेतु॥ अधोरे न्यस्तमाये नमो हृदये॥
अधोरे न्यामो ह्योताये नम कंटे॥ अधो रे ह्ययाये नमो धोरथरे न्या
तल्लोये नम रं ह्योः॥ सर्वतः सर्वानि द्रोये नमः सर्व न्यामो ह्योये न
मो बाद्धोः॥ नम सोरु न्योये नमो रद्रूप न्यो नमो हस्तयोः॥ अंगु
ष्ठतर्जनीयोगा तसु रूष कलान्यसेतु॥ तत्पु रषाय वि प्रहं शा न्ये नमो म
दे॥ माहा ह्याय धीमहि विद्याये नमो नासीके॥ तन्नो रद्र प्रेति धार्य
नमः॥ कपोलयोः॥ प्रयो ह्यान्नि वृतये नमो ने न्योः॥ सुमुष्ट्यांगष्ट

योगे न ईशा स्य कंकन्यसेत ॥ ईशानः शशिन्ये नमो नमः सर्वे च
 द्या नामि श्वरः अंग होये नमो ललाटे ॥ ईश्वरः सर्वे भूतो नामि श्वर्ये नमः
 शिरसि चक्षुषि पतिर्ब्रह्मा णोधि पतिर्भैरी न्ये नमः शिरसायां ॥ ब्रह्मा शि
 चोत्ते ३ असु सहा शिवो म् ॥ ॐ नमो ज्वलिताये नमः सर्वे गेषु ॥ ईशा
 नस्य कलाली गमुद्रा न्यसेत् ॥ इति मुख्य कलान्यासो एका दशः ॥ ११ ॥
 अष्ट त्रींश कलान्यस्येह सराक्षारिषो भवेत् ॥ नाना विधं च सप्त
 र्थं न्यासे नानेह हिनां ॥ १ ॥ एवं न्यास युतो यत्र नरु रोग ग्रहानहि योजुना
 वधियक्षेत्रं नरो वमाहुर्मनीषिणः ॥ २ ॥ राधोरस्य विष्कंटे सप्तस्तु सप्त
 र्यो ॥ ईशाने केवळा गंगा यामे रवे च पार्वती ॥ ३ ॥ एवं न्यासं पुराक्षत्यात
 तः संपुटमारनेत् ॥ इति शिव रिद्धंते न्यास प्रशसा ॥ इमे कादुश न्यासः ॥
 अथ संपुटमारनेत् ॥ मानो महान्तमिह मनि रमा वल्य ॥ मानस्तो कृति
 संपूज्यं ॥ एष तेति निरुद्धं ते इति लिंगमुद्रा आयुधमुद्रा प्रदुर्ग्य ॥ आसा
 रमिति गर्गः ऋषिः निष्ठु पृच्छः इन्द्रो देवता संपूटि करेण विनियोगः ॥ नो

तारमिन्द्रम् ॥ तारमिन्द्रमवितारमिन्द्रं ॥ हवे हवे सुहवः ॥ भूरमिन्द्रम् ॥ क
यामिन्द्रं कस्युसहृतमिन्द्रं ॥ स्पस्तिनोमधवाधम् ॥ विन्द्रः ॥ १ ॥ मायेदिशे
इशायनम् ॥ त्वन्नो अयेति हिण्यस्तपन्नपिः ॥ जगती छन्दः अग्नीदे
वतासंपुटि करणे विनियोगः ॥ त्वन्नः ॥ त्वन्नो येद्युक्तास्य विद्वांस्वेदो
अवयासितीष्टः ॥ यजिष्ठे बन्धितः शोभुः सानो विश्वा देवाः सीप्रमुष्म
स्तम् ॥ २ ॥ आग्नेयेनम् ॥ सुगन्धपथमिति प्रजापतिः ॥ त्रिष्टुप् छन्दः
यमो देवतासंपुटी करणे विनियोगः ॥ सुगन्धपथं प्रदिशन्त्ययति ॥ यति
मध्यमे स जरन्ते आयुः ॥ अपैतु मृत्यु रमृतं म आगा देव स्वतो तो आ नैयु
क्ते तु ना ॥ ३ ॥ इति एगायेदिशे यमाय नमः ॥ असुन्वतमिति दिवस्यानृषिः
त्रिष्टुप् छन्दः निर्मतिर्देवतासंपुटि करणे विनियोगः ॥ असुन्वतमयज
मानम् ॥ असुन्वतमयजमानमिष्टुस्तेन स्येसा मान्विहितस्करस्य ॥ अ
न्यमस्तदिष्टुस्तत इत्या नमो देवीनिर्ऋते तु न्यनस्ता ॥ ४ ॥ वायवेदिशे

आद्यां न्येदिशे कर्मा य ननु ॥ ये नद्यो रिति प्रजापतिरुषिः निष्ठुपुच्छं दुः
 परमात्मा देवता ॥ सर्वा तदिदं नमस्कोर विनियोगः ॥ ये नद्यो ॥ ये
 नद्यो रग्रा एथिवी च ददाय नस्तनितं ये नना कः ॥ यो अनात्तरि क्षे र
 ज्ञे सो विमानः कस्मिन् देवा यहु विषा विधेम ॥ ८ ॥ सर्वा सुहि ह्म पर
 मात्मा सदा न्नि वाय नमः ॥ एत संपुट मे द्वाया दि ह्म वि न स्या ॥ स च
 स्थि गतेः पापेः सर्वं नृते प्रप न्ना जितो भवति ॥ ग्रह यक्ष गंधर्व ना
 क्षस भूत प्रेत पिशा च शरा क्रि नी डा क्रि नी सत्यं भ्वा पदु तत्क रा द्या
 द्यूप द्वाः सर्वं ते ज्वलंतं ॥ ॐ पश्यंति ॥ मारुतु ॥ श्रीरक्त ॥
 इति माहा न्या स समाप्ता ॥ श्री नारायणार्पणं नमस्क ॥ ॥

श्रीपावतीरभङ्गापदं नमस्क ॥ ६९ ॥ ॥ ५९ ॥ ॥ ५९ ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ भूमिं तं त्रिं द्यौ रिति ॥ एव क्षराण्य एक्षरं हुवा
 एकं गायत्र्यै पदमेतदुदास्या ॥ एतत्समावहेषु लोकेषु तावद् जयति सो
 स्मा ॥ एतदेव पदं द्वे ॥ १ ॥ क्रन्वो यज् ॐ विसामा नोति ॥ एव क्षराण्य ए
 क्षरं हुवा ॥ एकं गायत्र्यै पदमेतदुदेवास्या ॥ एतत्समावति यं न यी वि
 द्या तावद् जयति सो स्या ॥ एतदेव पदं द्वे ॥ २ ॥ प्राणोपा नो व्यानः
 इति एव क्षराण्य एक्षरं हुवा ॥ एकं गायत्र्यै पदमेतदुदेवास्या
 ॥ एतत्समावहिंद्राणि तावद् जयति सो स्या ॥ एतदेव पदं द्वे ॥ ३ ॥
 आथो स्या ॥ एतदेव तुरीयं दूर्ध्वं पदं परोरजा ॥ एतत्समावति षट्
 न्यतुर्थं तत्तुरीयं दूर्ध्वं तं पदं मिति दृष्ट्वा ॥ इव ह्यष्ट परोरजा ॥ इति स
 र्वमुत्सं परजं ॥ ३ ॥ पर्वपरितपत्येव हुवे वं श्रीया यत्र सातपति सो स्या ॥
 ॥ एतदेव पदं द्वे ॥ ४ ॥ ॥ सेवा गायत्री ॥ एतस्मिं स्कारिये दूर्ध्वं तं पदं परोर
 जा सि प्रातिष्ठिता तद्देतस्य प्रातिष्ठिता च ह्युद्ये सत्यं च ह्युर्ध्वं वेरासंत

स्माद्यदितं नीदो विवस्मना वेयता महमद्राक्षमहुमुश्रोषमिति षडएव
ब्रूयादहमद्राक्षमिति तस्मात्तु एव भद्रध्याम ॥५॥ तदेतत्संयं बले
प्रतिष्ठितं ॥ प्राणो वै बलं तत्प्राणो प्रतिष्ठितं तस्मादाहुर्बलं सखा
दो जीयत इत्येवमिषा गायत्र्यध्यात्मं प्रतिष्ठिता ॥६॥ साहेषा गयों
स्तनो ॥ प्राणो वै गयोंस्तत्प्राणोस्तान्नैतद्यजुषास्तन्नैतस्माद्राय
त्री नाम सधामेवामूमन्वाहेषैवसाः सयस्मात्तु अन्वाहस्तस्य प्राणा
स्त्रयतो ॥७॥ ता अहेके ॥ सा चित्री मनुष्यमन्वाहुर्द्यौर्गनुष्टुबत
हान्यमनुष्टुम इति न तथा कुर्यात्सा यत्री मेवानुष्टुयाद्यदिह वात्त
आपि बद्धी च प्रतिष्ठ एतानि न हेतुद्रायत्र्या एकं च न पदं प्रति ॥८॥
सयत्तमांस्त्रीहो कान्मूर्णं प्रतिगृह्णीयात् ॥ स्यात्स्यात्तु एतत्प्रथमं
पदमा न्युयादथ वाचतीयं त्रयी द्यावस्तावत्प्रतिगृह्णीयात्सास्या

इतद्वितीयं पदमानुयास्य वावरीं प्राणिं यस्तु तत्प्रतिगृह्य
 यास्तस्याऽऽततयं पदमानुयास्यथास्याऽऽतदेव तुरियं दृष्टं
 पदं पनोरजायऽऽष्टतपतिने च केन च नाप्यंकुतऽऽऽतावे अ
 तिगृह्ययातु ॥९॥ तस्या उपस्थान ॥ गायत्र्यस्यैकपदी द्विप
 दी निपदि चतुष्टयं पदसि न हि पद्यस्य ॥ नमस्ते तुरियाय द
 र्शिताय पदाय पनोरजसे सा च दोमा प्रापदिति षं द्विष्मा दसा
 वस्मै कामो मास्तद्वित्तिवानेह चास्मै तत्कामः समृध्यते यस्माऽ
 एवमुपतिष्ठते ह मः ॥ प्रापमिति वा ॥१०॥ एतद्वै ज्ञानको वे
 दः बुद्धिर्लमाश्च तन्नाश्चिमुचान्य यन्नु होतज्ञाय न्नी विदुः
 आ अथ कथं हस्ती भूतो च हसीति मुखं हं स्यात् सं आ एन
 धि हा च करेति होवाच ॥११॥ तस्या आग्निरेव मुखं ॥ यदि ह

घाउ आपि बहि वाग्नावभ्याहति सर्वमेव तत्संस्तुते
वटं हे वै वं विद्य आपि बहि वपापं कृ कोति सर्वमेव तत्सं
श्रुयं श्रुदः पूतो जनी मृतः संभवति ॥ २॥ ब्राह्मनम् ॥
श्वेतकेतुर्ह वाउ उगारुगोयाः ॥ ५७ ॥ ॥ ५८ ॥